

A Pécsi Ítéltábla az Ütő-Siklói Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ütő-Siklói Zoltán ügyvéd, címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Pataki Bernadett ügyvéd (címe) és a Németh és Tímár Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tímár András ügyvéd, címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szekszárdi Törvényszék 2018. április 26. napján kelt 15.P.20.622/2017/12. számú ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek tizenöt napon belül 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és a II. rendű alperes, mint adósok 2007. október 18. napján az **O Nyrt.**-vel és az **O Zrt.**-vel, mint hitelezőkkel ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel megnevezésű kölcsönszerződést kötöttek, amelyben a hitelezők 7.200.000 forint folyósítását vállalták azzal, hogy a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi árfolyamon történik. A dr. **I E** közjegyző által .../2007. számon közjegyzői okiratba foglalt szerződés III. pontjának 2. és 3. bekezdésében rögzítették, hogy a szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak a hitelezőknél vezetett számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adósok és a zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelezők felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.

A hitelezők a kölcsönszerződést - az ahhoz kapcsolódó gyűjtőszámla-hitelszerződéssel együtt - azonnali hatállyal felmondták, arra hivatkozva, hogy az adósok a fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezzel a szerződést megszüntették. Az **O Zrt.** az **O Nyrt.** .../2013 számú határozatára is figyelemmel a kölcsönszerződésből eredő teljes követelést és annak valamennyi kamatát és járulékát 2017. június 8. napján az I. rendű alperesre engedményezte.

A felperes keresetében a kölcsönszerződés III. pont 2. és 3. bekezdésében foglalt szerződési kikötés érvénytelenségének megállapítását kérte. A sérelmezett kikötés tisztességtelenségét a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 209/A.§ (1) bekezdésére és a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1.§ (1) bekezdésének a), b) és j) pontjára alapította. Álláspontja szerint a támadott kikötés valamely feltétel értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja, kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e, illetve a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozása szerint a szerződésben a felek megállapodtak arról, hogy a pénzügyi intézmény által vezetett könyvekből kiolvasott követelést kell az adósok tartozásának tekinteni azzal, hogy a pénzügyi intézménynek az erre vonatkozó állítását közjegyzői tanúsítvány hitelesíti, ezért az erre vonatkozó szerződési kikötés nem minősülhet tisztességtelennek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 20.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán az állam viseli. Ítéletének indokolása szerint a felperes a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 123.§-ába foglalt feltételek fennállta folytán kérhette a szerződés érvénytelenségének megállapítását, azonban a kifogásolt szerződési feltétel tisztességtelensége nem állapítható meg. Az alperesi jogelődöknek jogszabályi kötelezettsége volt a naprakész és hiteles nyilvántartás vezetése a felperessel szemben fennálló követeléseikről. A felperes az együttműködési és tájékoztatási kötelezettsége alapján beleszólhatott a nyilvántartás alakulásába, az ellen kifogást emelhetett. A kifogásolt kikötés nem értelmezhető úgy, hogy azzal a felperes az 1959. évi Ptk. 242.§-a szerint tartozáselismerő nyilatkozatot tett volna, az joghatályos joglemondásként sem értékelhető. A szerződéses rendelkezés nem változtatta meg a fogyasztóra hátrányosan a bizonyítási teher szabályát sem, mert végrehajtási eljárás indítása esetén a végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránti perben az adós vitathatja a bank kimutatását, az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettség pedig nem a szerződési kikötés, hanem a bizonyítás általános szabályai szerint terheli a pert indító adóst.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és keresetének teljesítését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a szerződés érvényességének kérdését nem vizsgálta teljes körűen, figyelmen kívül hagyta, hogy a perbeli szerződésben a vitatott kikötés alapján az alperes a szerződés előzetes felmondása nélkül közjegyzői ténytanúsítványt állíthat ki a számítása szerint fennálló tartozás összegéről és kérheti annak végrehajtási záradékolását. Míg a felmondáson alapuló végrehajtás esetén a végrehajtást kérőre hárul annak bizonyítása, hogy követelése fennáll, a záradékolat okirat az adósok elismerésén alapul, így a bizonyítási teher megfordul és az adósoknak kell bizonyítaniuk, hogy az elismert tartozás nem áll fenn. Hivatkozott a BDT2015. 3420., a BDT2017. 3629. és a BDT2018. 3813. számú közzétett eseti döntésekre, amelyek szerint tisztességtelen, hogy a fogyasztó mindenkor tartozását a vele szerződő fél egyoldalú közlése alapján a közjegyző által kiállított közokirat tanúsítja, ha az adósok a szerződéskötéskor előre elismerik, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozásuk a kölcsönadó üzleti könyvei, illetve nyilvántartása alapján megállapítható összeggel azonos, illetve tisztességtelen a

fogyasztói szerződésnek az a kikötése, amely hatásában a fogyasztó részéről tett tartozáselismerésnek minősül.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmét nem indokolta. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú eljárásban nem történt az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási szabálysértés, az elsőfokú bíróság az eljárás szabályait megtartva folytatta le a peres eljárást.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság a keresetet elutasító érdemi döntésével egyetértett, annak jogi indokait azonban nem osztotta.

Az elsőfokú bíróság szükségtelenül vizsgálta az 1952. évi Pp. 123.§-ában foglalt feltételek fennállását a felperes keresete vonatkozásában. Az ugyanis az 1959. évi Ptk. 239/A.§-a szerinti megállapítási kereset, ezért a fél a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezéseinek érvénytelenségének (részbeni érvénytelenség) megállapítását a bíróságtól anélkül is kérhette, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását is kérné. Ez a rendelkezés a szerződés érvénytelensége körében az 1952. évi Pp. 123.§-ának főszabályához képest különös rendelkezést tartalmaz, ezért a BDT2014. 3135. számú eseti döntésből kitűnő ítélkezési gyakorlat szerint ilyen esetben a jogalkalmazás során a speciális törvényi szabályozás alapján kell eljárni.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét annak érdemi vizsgálatát követően utasította el, figyelmen kívül hagyva azt a kérdést, hogy a felperes igénye tárgyában az I. rendű alperessel szemben egyáltalán hozható-e érdemi döntés. A felperes szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítását kérte kereseti kérelmében, amely igény a vele szerződő fél vagy annak jogutódja ellen előterjesztett keresettel érvényesíthető azzal a további, a BH2003. 424. számú eseti döntéssel is alátámasztott ítélkezési gyakorlatból fakadó követelménnyel, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben minden szerződő félnek perben kell állnia, mert valamennyiük perben állása nélkül az általuk kötött szerződés érvényességére vonatkozóan a bíróság nem hozhat döntést.

A fentiekre figyelemmel a kereset érdemi vizsgálatának azért nem lett volna helye, mert az érvénytelenség megállapítását a felperes nem a vele hitelezőként kölcsönszerződést kötő **O** Nyrt.-vel és **O** Zrt.-vel szemben kérte.

A felperes keresetlevelében maga jelölte meg az alperes személyét, előadva, hogy a hitelező a szerződésből eredő követelését rá engedményezte - az engedményezést a perben igazolta is, csatolta az arról szóló értesítést. A felperes tehát az engedményezés tartalmának tudatában tett nyilatkozatot arra nézve, hogy keresetét az engedménnyel szemben kívánja érvényesíteni.

A perben álló I. rendű alperes az engedményezési szerződéssel a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:193.§ (1) bekezdése szerint csak a kölcsönszerződésből eredő követelést szerezte meg, a Ptk. 6:208.§ (1) bekezdése szerinti szerződésátruházás hiányában a szerződés továbbra is a felperes és a II. rendű alperes adósok, valamint az **O** Nyrt. és az **O** Zrt.

hitelezők között maradt fenn. Az engedményezés a szerződésátruházással szemben ugyanis csak szinguláris jogutódlást eredményez. Jelentősége van annak, hogy a perben a felperes olyan szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását kérte, amelynek érvénytelensége a felek közötti elszámolásra, így az engedményes által megszerzett követelés összegére nem hatott ki. A felperes által érvényesíteni kívánt igény az I. rendű alperes engedményessel szemben nem volt érvényesíthető, ezért a keresetet ebből az okból kellett elutasítani.

Utal a másodfokú bíróság arra, hogy a perbeli esetben nem a kötelező perben állás, hanem az igény érvényesíthetősége körében kellett értékelni, hogy a felperes olyan személyt jelölt meg alperesként, akivel szemben a perbeli igénye nem érvényesíthető. Az 1952. évi Pp. 130.§ (1) bekezdésének g) pont II. fordulata kizárólag azokra a kereseti kérelmekre vonatkozik, amelyek jogszabályban meghatározott személyek ellen indíthatók. Az engedményezési szerződés esetén nincs olyan kógens törvényi előírás, amely meghatározná a peres fél perbeli legitimációját, ezért az elsőfokú bíróságnak nem volt olyan eljárási kötelezettsége, hogy felhívja a felperest az engedményező, illetve a kölcsönszerződés hitelezőinek perbevonására. A felperes valójában tévesen jelölte meg az adott kereseti kérelem tekintetében az alperest, amely az 1952. évi Pp. 130.§ (1) bekezdés g) pontjának alkalmazására nem ad lehetőséget (Kúria Gfv.VII.30.493/2017/2. szám).

A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján eltérő indokolással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is pervesztes felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a pernyertes I. rendű alperes részéről felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése szerint meghatározott ügyvédi munkadíj. A felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel a le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2018. október 11.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró